

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma 20, v Ameriko 80 Din. Cena Marijina Lista na celo leto je: doma 10 D.in., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden; M List vsaki mesec. Naročniki M. Lista dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno, letos za 5 Din. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise in naročila pošiljajte na uredništvo ali opravištvu Novin v Crensovcih, Prekmurje.

„Vredništvo i opravištvo Novin je v Crensovcih, Prekmurje“.

Vrednih Klekt Jožef, vp. plebanos v Crensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din., više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Postanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača opravištvo „NOVIN“.

Sprememba vlade.

V vsakoj parlamentarnoj državi sta dve ustavni moči, šterivi ravna državo: kralj i parlament. Če parlament ma večino, navadno se naslanja kralj i na to itak se ravna orsag. To pa zato, ar večina parlamenta predstavlja većino naroda. Tudi pa tam tudi menjšina ravna orsag, a samo tak dugo, dokeč jo ne preglasa većina. Tak je ravnao Mac-Donald angleški minister, z menjšinov državo par mesecov, a zdaj pa so pali volitve, ar je bio od većine preglasan.

Mi mam v parlamentu većino, skoro dvakrat tak veliko, kak je menjšina, pa li smo mogli odstopiti. Kralj je želo, da odstopimo, ar žele, ka vse stranke delajo na to, ka se sporazumijo trije narodi: Srb, Hrvat i Slovenec. Te namen je zaistino dober i krona je hvalevredna, ka te namen ma.

Poleg toga dobrega namena pa je pri spremembi vlade igrao veliko vlogo i slab namen. Šteri je te? — Vlada je štela pomagati invalidom, sirotam i pred son postaviti bivše ministre, kem se voči meče, da so si milijone spravili na škodo države. A toga so se zbojali Pašičovi radikali i Pribičevićovi demokrate i naj vujedejo z škripce, so se ponudili kralji, ka so oni tudi za sporazum med Hrvat i Slovenci. Stari Pašič je zmagao. A drugo i jako veliko pitanje je, jeli pride do sporazuma med Hrvat i Slovenci. Mi trdimo, da z Pašičom i Pribičevićom nikdar. Pa itak to ne je bio njihov namen. Te je bio samo to, da se rešije sodnije i prideje do vlasti. I oboje se desegnoli, — a samo do velitev. Tu pa bo narod svoje povedao, jeli ma raj krivico ali pa pravico.

Znamenje časa.

Brezverstvo, sebičnost i sovraštvo so trije znaki, s šterimi se da dnešnja doba označiti. I to troje (ne samo, ar so tudi drugi zroki), je v glavnom zrok, da je spadno svet tak nisko; kajti pripeznati moramo, da smo jako daleč spadnoli.

Tej trije znaki spremlajo zasebno i javno življenje ljudstev, tej znaki se kažejo pri vučenihi ljudje i tudi pri prostom narodi, pri starih, i ka je najbolje žalostno, tudi pri mladini. Nekak vsakdnešnje je postalo, da služi človeštvo svetli, sebi i da vse, ka je ne „jaz“ sovraži.

V tom duhi se zgaja vse. Križ se meče celo iz šol, gde bi morala srkati v sebe mlada deca čit poštenosti i pravičnosti — vero i ljubezen do Boga. Zgajajo jih v brezverskom materialističnom duhi i s toga sledi, da komaj zapustijo šolske klopi, postanejo tovaji, razbojniki, mo-

rilei. To je tudi ne čudno, ar so čili navuke, da je te svet vse i da je „jaz“ na njem gospodar.

Če pogledamo na politično polje, pa tam najdemo te tri znake. Čit poštenosti, pravičnosti je premino i klic tistih, ki so to dvoje še ohranili, se zgubi v kričanju tistih, ki so napovedali boj vsemi svetomi. Vse se dela brez Boga. Brez njega se sklepajo mirovne pogodbe, se izdelavajo zakoni, se vodi narod. I to je krivo, da so politične razmere skoro v vseh državah i deželah sveta tak slabe. Vseširog je nered, krivica, nasilje. I kakše je razmerje med državami? Pravo bi sovražno! Istina, sklepajo se mirovne, trgovske i različne druge pogodbe, a vse samo zavolo toga, ar želi vsaka država delati ž njih šefte, od ljubezni, prave človečanske ljubezni pa niti guča nega. Svetovni mir se sklepa, a pitanje je, gda se sklenu. Kelko mirovnih konferenc je že bilo, i kakši uspeh majo? Skoro nikšega, i tudi to, ka se je napravilo, nima trajne vrednosti. I vse to izvira iz toga, da v narodaj živi nepravda sebičnost, šteta šče meti vse za sebe, drugomi pa ne privošči nikaj. I iz te sebičnosti izvira sovraštvo i to zavolo toga, ar si ta sebičnost ne more pridobiti kakše stvari, šteto bi rada. Sebičnost i sovraštvo pa je posledica brezvere, i dokeč bo to troje vladalo svet, mira ne bo.

NEDELA.

Po Ris. 20. Evang. sv. Janoša IV. 46—53. Jezuš zvrtači kraljovoga sina. O keliko betežnih na duši je pri velikoj gospodi! Nemajo vere i keliki tudi ljubezni najmenje ne. Če ljubiš bližnjega, pokaži to ljubezen z tem, da boš se smilivao nad temi blodjenci i molo za nje.

Ljubezen do bližnjega.*)

To je edno veselje za ljubezen — veselje duše. Drugo pa je — ljubezen boža. Prav za prav šče ljubezen človeška prle. Ar pri vsem tom, da je v vnomog mest i vnogokrat istinski pregovor: Nehvaležnost je plačilo sveta, — je pa itak tudi gotovo, da ljudje stokrat raj pomagajo takšemi, ki jim dobro dela i jih ljubi, nego tistomi, ki jim je sovražen ali se za njihve potrebine ne briga. I tudi to je ne brez pomena. Ar človek je družabno bitje — eden je navezani na pomoč drugoga. Posamezen človek, sem čteo negdi, je prle mravla kak bog; i če je šče takši velikan, ne bo nigdar mogeo dugo nositi — kak Atlas — celoga sveta na svojih plečaj. Zato je dosta vredno, da tudi nas drugi ljudje ljubijo; i ljubili nas bodo, če jih mi ljubimo. — Toda če naša ljubezen do bližnjega tudi

*) Predga dr. M. Opeke stotnoga kazovnika v Ljubljani. Izdala tiskarja Ničman v Ljubljani.

nindri na sveti ne bi najšla odmeva, v nebesaj ga gotovo najde. Če bi nam ljudje tudi vsakšo našo dobrohotno reč povračali z zaničovanjom; če bi za vsakši falaček krūha, šteteroga jim poddelimo, vrgli kamen na nas, — Bog ne bo delao tak. Boža ljubezen nam je gotovo plačilo za našo ljubezen.

Glasi.

Slovenska Krajina.

Dobrovoljcom naznanja Pavel Horvat, predsednik z Bratonec, ka sta g. profesor Ščuka i vučiteo Španger z M. Sobote dala izjavo, ka se prekmurskim dobrovoljcom tudi prizna pravica do dobrovoljskih izkaznic i zemlje i zato naj se pri predsedniki v te namen vsi javijo. — (Da se ne bude pravilo, ka smo mi proti tomi, ka bi naši dobrovoljci prišli do svojih pravic, objavimo te poziv i iz srca želemo, da se to pitanje ugodno reši za vse, kak smo za to že dosta delali, čeravno to nese priznalo. Moramo pa izjaviti, da po dbstoječih naredbah je nemogoče priti tistim do bobrovejske izkaznice, ki neso bili na solunskoj fronti ali v Rusiji med dobrovoljskimi legionarji. Trebe pitati osrednje organizacijo v Belgradi, pa ta da vsem jasen odgovor od te stvari. — Opomba uredništva).

Lipa. Kakor zvemo iz gotovoga vira, je tukajšnji vučiteo Janko Ozmeč izstopo iz kat. cerkve i se „popravoroslavio.“ Širmaček! Mi stariši smo njemu pošiljali svojo deco v šole kljub njegovomi znanomi pijančevanju, celo kljub tom, da živi z nekov samceov v divjem ali ciganskom zakoni. Da pa bi mi svoje najdražje, ka mammo, svojo nedužno deco, še nadalje zavrpali vzgoji človeka, ki se sam ni znao vzgojiti i ki se iz kat. vere norca dela, toga pa mož ne bo dočakao. Zadosta dugo smo potrpeali, zdaj pa je mera zvrhana! Če bi sploh meo s piknjico poštenja v sebi, bi zvezao svoje cote pa šo v Makedonijo včit deco. Pa najbrž bi se tam za takše vučitelje v divjem zakoni, ki dajejo javno pohūšanje, lepo zahvalili. Ali so zaistino za Prekmurje vsakojakše smeti dobre? Ino verski odpadnik na rim. kat. šoli!? Zahtevamo od šol. oblasti, da nas reši te sramote, drugač si bodemo sami znali napraviti red! Prosimo svojega g. poslanca, da se energično zavzame za to zadevo. Mi zahtevamo: Vkray z odpadnikom!

Na Martinišče darovali v dinarah: Bāček Mikal 10, Gaber Rudolf 10, Ficko Treza 12, Pfligar Janez 10, Būček Franc 10, Būček Franciška 12, Gaber Franc nabirač 15, Gaber Peter 3, Gaber Maria 2, Skledar Janez 10, Skledar Maria 10, Skledar Bara 10, Felkar Karol 5, Pfligar Jožef 10, Lang Karel 5, Husar Matjaš 5, vsi iz

Fabiola

ali

Cerkev v katakombah.

II. Boj.

Ali mrzeo i jasen je bio Fulvijov obraz, zato je Evrota ne nadale pospitavao. Med tem je Fulvij sleko svojo svetešnje opravo i si je oblekeo potniško obleko. Vse si je zdevao v žepe, da se njemi več ne bi trbelo vrnati v stanūvanje, celo meč si je opasao pod plašč, v pas si je skrio tudi malo bedalo iz najboljšega ocla, kakša so bila na jutrovom v navadi!

Evrota ido naravnost v casarsko palačo, kde so stanivali Numidčani i spitavle po Jubali. Prišla je i njemi je prinesla dve kantici, edno vekšo, edno menšo. Ravno njemi je štela ešče nekaj raztolmačiti, kda se prikaže njemi mož, ves pijan. Evrota naglo vtekne kantici za pas, njoj pa stisne nekaj penez v roko, kda vstopi Hifaks. Jubala njemi je že prle pravila, da njoj je Evrota hodo vogledi, zdaj se je teda še bolj

zbūdila v njem vroča afrikanska krv i ljubosumnost. Ves iz sebe zgrabi ženo i jo vrže iz hiše, pa tudi z Evrotom bi rad kaj začeo, če se ne bi Evrota prav mirno obnašao i divjaki zagvūšao, da njemi nikdar več ne pride pred oči.

Vrnimo se k Fabioli. * Morebiti naši čtevci čakajo, da jo najdejo že krščenico; i ne je šče tak! Kelko pa je že znala od krščanstva, da bi se mogla imenivati krščenico?

Pri Sebestiani i Agneški je obēdūvala blago dušo i nadnaravno jakosti, štete zdaj rada pripisuje toj veri. Spoznala je, da krščanstvo napelava i vodi človeka k takšemi življenji, k takšim načelom, i k takšoj visokosti duha, kak ni edna druga vera — pa ka bi to krščanstvo bilo? To je ešče ne krščanstvo. Pogovori s Sirov so jo vpelali v čisto drugi svet, v popolnoma neznanoga; ali o posamičnih navukaj je prav malo čila, o nerazumlivih skrivnostaj krščanstva se njoj niti senjalo ne. Ne je šče čila o troedinom Bogi, ne o Bogi Sini, šteti je zovolo ljudi postao človek. Neznana njoj je bila čūdovita zgodba od rešenja po trpljenji i smrti Edi-

norójenca. Imena: Nazaret, Betlehem, Kalvarija so njoj bila ešče neznan; tudi Marija, Jožef, Peter, Pavel, Janoš ap., so njoj bila brez pomena. Celu onoga presladkoga imena je ešče ne čila, ki je mazalo za vsakš ranjeno srce — kak bi se te mogla imenivati krščenico, kda je ešče vsega toga ne poznala?

Vsa trūdna i onemogla se je vrnola Fabi-ola domo, močno so jo razdražili dogodki minologa dneva i toga jutra. Iskala si je pokoja i želela je biti sama, zato je zapovedala, da ne sme nihče v njemi deo hiže i da nikoga ne smejo puštiti k njoj! Tak je sedela več vór, pa znotraštiji nemir i nepokoj njoj nosta dala zatisnoli oči k počitki. Dugo je žalovala za Agneškov. kak ljubeča mati po zgūblenom deteti, pa niti en žarek tolažbe njoj je ne razsveto žalosti, kak ob smrti njenoga oče tudi ne. Ikda je pre-mišlavala, se njoj je vidilo, kak razžalenje razuma, kak hūdodelstvo nad človeštvo, misliti, da se je ona vtopila popolnoma v nikoj, da je ona s svojim snegobelim oblačilom, z ljubeznivim obrazom, z blagim i čistim srcem razpadla i preminola, — ona, šteta je hrepenela po pravici i istini!

Srdice; Činč Ana iz Sotine 6 Din. i vlč. g. Andrej Berden kaplan pri Sv. Jürji 100 Din. Vse vküp 245 Din. Bog platil Ob priliki žegnjanja kapelice v Petancih se je pri družini Jožefa Šiftar i Matjaša Debelak med gosti nabralo 91 D: 50 Din. na Martinišče, 41 D. pa na dijaško kuhinjo v Soboti. Bog plačaj vsem!

Naša carinarnica se ne premesti v Ljutomer, kak se je mislilo. Gospod poslanec Kleki so proti tomi glas zdignoli i glavni direktor so njim dali reč, ka se to ne bo zgodilo.

Naša železnica. Po odredbi g. ministra Sušnika se naša železnica 15. novembra odpre. G. Pašič betežen. Novine pišejo, ka je g. Pašič zbetažao. Doktorje so stalno na njegovom stanovanji i so njemi mogli krv püstiti.

Koledar Jugoslovanske Kmetске zveze za leto 1925. se dobi pri Jugoslovanski Kmetски zvezi Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Pišite po njega, cena samo 10 Din. Koledar je mali i jako pripraven za žep.

VELIKA OBČINA MURSKA SOBOTA.

Štev. 1907/1924.

Razglas.

Murska Sobota, dne 8.-ga oktobra 1924.

Opirajoč se na §. 12 odst. d./oblastno in vladno odobrenih štatutov velike občine Murske Sobotе opozarjam hišne lastnike v odsotnosti istih pa najemnike, kakor tudi vse posestnike in prebivalce na sledeče:

Hišni lastniki, v odsotnosti istih pa najemniki, vsakokrat dejanski stanovalci i posestniki vseh fundušov so dolžni vse občinske ceste, ulice in poti ki so v notranjem okolišu velike občine napravljene in sicer do srednje vrste istih vsak teden najmanj enkrat in sicer v soboto pometati in smet (pomet) odstraniti. Ravnotako so dolžni tudi odstraniti sneg, v času deževanja in mrzlega slabega vremena pa, ako je pot škrliska, so dolžni primerno na svoje dele nametati pepel ali pesek.

Tudi to in posebno velja vse na peške poti pred hišami in posestvi, funduši, pred vsemi nepremičninami, katere so dolžni se vsi dejanski posestniki nanositi in napisati močno z dobrim prebiranim kamnom in peskom, v času oprave se pa morajo opraseni deli dobro in dnevno polejavati. Na peške poti se predmeti reči privatne lastnine ta postaviti ne smijo.

Tudi so dolžni — vsaki na svojem svetu — v notranjem okolišu velike občine raztrezajoče javne ceste in grabe v čistoti obdržati vedno, iste spremeniti je pa samo dovoljeno z privolitvijo občinskega glavarstva.

V notranje okolišu velike občine je dolžan vsak lastnik in posestnik radi zagotovitve nemotene posesti napraviti plot in tega v dobrem stanju obdržati.

Opozarjam na te dolžnosti torej vse lastnike, posestnike, najemnike, stanovalce, prebivalce in je pozivam:

da naj gornjim naredbam takoj in vsakokrat zadostujejo, in sicer izogibom posledic, naj se tekom 2 tedna nanosijo vse peške poti in opravi vse v smislu naredbe primerni in vsakokrat ter tudi opravijo vsa dela čiščenja, kakor je potrebno in primerno, ker drugače bi morala velika občina izvesti in izvršiti posledice, razun tega opraviti delo na račun in potroškov dotičnega posestnika, itd. in mora nositi vsakdo vse posledice in škode, ki bi izhajale in izvirale zamuda.

Za županstvo velike občine:
gerent

dr. Lajoš Šömen l. r.

Svet.

Pot v Ameriko. 1492-ga leta se Kolumbuš Krištof 70 dni vozo v Ameriko. Nemci so pa zdaj eden „Zeppelin“ napravili, s šterim so 81 vör prileteli v Ameriko. Zrakoplov je dugi 200 metrov. Največšo širino ma skoro 28 metrov. Visoki je 31 metrov. Celice, vu šterih je gaz, merijo 70.000 kubik metrov. Če bi se gaz samo za eden lam-

paš nūcao, bi lampaš 160 let neprestanoma goru. Vozo je na vöro 115 km. V dobrom vremeni do 200 km. Prevozo je 9400 km. Kürjava njemi ostala ešče na 3000 km. Motorov ma pet. Vsakši motor ma 400 konjskih sil. Zvrti se pa na minute 1400 krat. Če de tak naprej šlo, nede dugo, ka se potniki nedo vozili več z ladjami, liki leteli v Ameriko.

Domača politika.

Zvünredno zasedanje parlamenta se je začelo 11. okt. Vsi poslanci so prišli v Belgrad. Zvolili so se odbori za invalidski zakon i za zakon proti podkupljenji. Obtožba je zdignjena proti trem bivšim radikalnim ministrom, dr. L. Markoviči, dr. V. Jankoviči i dr. Kojiči, ka so se dali podkupiti. — Redno zasedanje parlamenta se je odprlo 20. oktobra.

Vsi za sporazum. Cela štiri leta smo se borili, da se Horvatom i Slovincem priznajo pravice, a Pašič i Pribičević nesta nas štela poslušnötü. Gučala sta, ka smo en narod i zato ka se Srbom da, je telko kak da se je dalo i Horvatom pa Slovincem. A ar smo z tem razlaganjem nej bili zadovoljni i smo napravili vlado, šteta šče dati i Horvatom i Slovincem poleg bratov Srbov pravice, kričita Pašič i Pribičević, ka sta njeva tudi za to naj jiva samo vzememo vu vlado. I z tem krikom sta vrgla vlado.

Vojska je zglasala. Pašičova i Pribičevićova stranka je štela potom vojske napraviti pritisk na kralja, ka bi te odposlao to vlado. Dala je glasati v večih regementah, ki so za Pašič-Pribičević i ki so za Davidovič-Korošcovo vlado. I v vsakom regementi, gde se je glasalo, je prišlo do sklepa, da za Pašiča niti 50 vojakov ne glasalo, za zdajšnjo vlado pa ostali celi regementi. Tak je bilo celo v samom Belgradu. Da potom vojske nesta mogla priti do vlade, sta prišla potom „sporazuma,“ šteroga glasita, a ga po istini neščeta.

Odbora za pregledanje invalidskoga zakone i zakona proti korupciji sta zvoljena i mela par sej. Te drugi je celo v prvom štenji zglasao zakon. A ka z niednoga zakona nikaj ne bo, je gotovo. Zato so ravno vrgli vlado radikali i demokrati.

„Madjarov i Nemcov mi ne trebe“, je pravo Radič na velikom shodi v Vrhpolji i ka je za državo potrebno, da je kralj v Srbiji. Govor je pa začno z rečmi. „Hvaljen Bog! Živela republika“. — Ka do pravili zdaj na to naši Madjari, ki od njega čakajo rešenje, on pa ne mara za nje!

Pošta.

Vogrinčič A. Cankova. Na vašo prošnjo Vam odgovorimo, da je julä 3. pripelan Prasl Štefan vu voze sudbenoga stola v Zagrebi i je 8. augusta na sloboščino puščen. Te odgovor so dobili poslanec Kleki na svojo prošnjo od ministra pravde. Občine Ižekovci—Melinci—Dokležovje. Vaša prošnja za postojališče je vložena pod br. 23.908. 17/X. 1924. — Podprli smo jo i se bo, kak se vüpamo ugodno rešila. Vi morete samo prostor od 125 metrov planirati, gde de baraka stala, šteto dobite od mosta. Zavoljo mosta skoz ceste za odvajanje vode bo komisija na lici mesta vse poglednola i odločila. VIč. g. Sakovič. Turnišče. Prošnja vložena pod brojom V. K. br. 4298. 17/X. 24. VIč. g. Kūhar. Nedela. Tvoja pa V. K. br. 4297. 17/X. 24. Če bi za popravek kaj trbelo, bi nekaj penez mogo dobiti. Uradno mi javi to.

MALI OGLASI

Amerikanci. Oda se lepo posestvo z celim inventarom. Krasje lepi. Poizve se v Gerlincih št. 4.

6 plügov zemlje je k odaji v Dolnjem Lakoši. Kūpci se naj zglasijo pri Ignaciji Nemšič v Dolnjem Lakoši.

Pazite! Vsaki, što se je prepričao, lahko posvedoči da se dobi najbolše blaža za obüteo, dobro izdelane kože, prve vrste poplati, najfinejši boks i vse žošarske potrebčine, po jako zmernoj ceni edino le v trgovini pri Škafar Jožefi v Beltincih. Ci ne verjeje, poskusite!

Dva mašina za šoštre se dobita pri gostilničari **JURAJ AMBRUŠI** pri sv. Martini
Mašini so v dobrom stani i fal.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA
plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Pozor! **Lovci!** Pozor!
Gde kúpite najugodnejše?

Priporam Vam svojo bogato zalogo od vsake vrste orožja, municije i vse lovske potrebčine. Preskrbin vse v lastnoj delavnici fal za vsake deli popravlanje:

Jožef Sternad

puškar, sodnijsko zapriseženi strokovnjak i cenlec

MARIBOR, Aleksandrova cesta 18.

FALCIGEO ČREP.

Puconska ciglenica oda cigeo i črep — zavoljo pomenkanja prostora — kúpom h ga odpelajo od dnes naprej do konca toga leta, proti plačili v gotovini po naslednjoj znižanoj ceni:

cigeo (za zidanje) po 550 Din.
črep (Fab.) po 1400 „
za 1000 falatov.

KUPITE! **PRODATE!**
Posestva, gostilne, trgovine i želite.
Realitetna pisarnica
„SILVAR“ Ljutomer, Stari trg 47.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDÖŠY BARNABAŠ trgovci z papirrom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

OBRTNA BANKA, PODRUŽNICA V LJUTOMERU
KUPUJE dolare in druge valute po **DAJE** obrtne in trgovske kredite
najvišjem dnevnem tečaju **DAJE** pod zelo ugodnimi pogoji
Interurban **OBREŠTUJE** vloge na tekoči račun in hranilne knjižice pod najugodnejšimi pogoji.
telefon štev. 2. Račun ček. urad Ljubljana št. 12726.